

Nowe sposoby wykrywania manipulacji tachografu

Kamil Wolański

Manipulacje danymi, które zapisywane są w pamięci tachografu, kojarzą się przede wszystkim z montowaniem w pojazdach, przez kierowców lub przedsiębiorców, narzędzi zakłócających jego pracę, czyli m.in. tzw. magnesów.

Używanie niedozwolonych urządzeń jest najczęściej wykrywaną nieprawidłowością. Aktualnie jednak inspekcje polskie jak i europejskie są w stanie zidentyfikować prawie 30 sytuacji, które mogą być potraktowane jako fałszerstwa związane z ingerencją w dane. Powodują one możliwość wykrycia naruszeń oraz nałożenia wysokich kar za m.in. przerwanie odpoczynków czy nierejestrowanie czynności kierowcy.

Manipulacje możemy podzielić zasadniczo na 3 grupy:

- 1) Manipulacje związane z tachografem
- 2) Manipulacje związane z kartą kierowcy
- 3) Manipulacje związane z kalibracją tachografu.

Na podstawie analizy danych z tachografu czy karty kierowcy można zidentyfiko-

wać następujące, przykładowe ostrzeżenia o manipulacjach.

1. Manipulacje związane z tachografem

Przerwa w zasilaniu

Na rynku dostępne są urządzenia umożliwiające łatwe i szybkie odłączanie zasilania. W takim przypadku tachograf nie rejestruje rzeczywistych czynności kierowcy. Ostrzeżenie pojawia się w sytuacji, gdy w danych odczytanych z tachografu (w sekcji Zdarzenia i usterki) zostanie zarejestrowane zdarzenie „przerwa zasilania”.

Gwałtowny wzrost lub spadek prędkości

Ostrzeżenie manipulacji generowane jest na podstawie odczytanych danych o szczególnej prędkości. Pojawia się w sytuacji, gdy prędkość zmieni się o ponad 40 km/h w ciągu 3 sekund. Gwałtowna zmiana prędkości może być efektem włączenia lub wyłączenia elektromagnesu w trakcie jazdy. Może być również efektem wadliwego działania połączenia czujnika ruchu z tachografem.

W przypadku, gdy tachograf działa nieprawidłowo i często pojawiają się przerwy w zasilaniu, samochód może zostać odesłany przez inspektora do najbliższego warsztatu w celu zweryfikowania i usunięcia usterki.

Czynności dyspozycyjności w slocie 2 tachografu

Jest to sytuacja związana z

przerwaniami odpoczynku popularnymi ostatnio „podjazdami do minuty”. W trakcie analizy może zostać wykryta czynność dyspozycyjności zarejestrowana w slocie 2 w trakcie okresu postoju w slocie 1. Szczególnie istotne są kilkuminutowe zdarzenia dyspozycyjności, sugerujące krótkie podjazdy w trakcie odpoczynku dobowego lub tygodniowego. W celu jednoznacznej weryfikacji, czy wystąpił krótki podjazd, inspektor może dokonać analizy danych szczególnej prędkości rejestrowanej w każdej sekundzie w ciągu ostatnich 24 godzin jazdy.

2. Manipulacje związane z kartą kierowcy

Jazda bez prawidłowej karty kierowcy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami kierowca ma obowiązek rejestrowania wszystkich czynności w dniach, w których prowadzi pojazd objęty rozporządzeniem (WE) nr 561/2006. W trakcie analizy danych zarejestrowanych na tachografie cyfrowym jest możliwość zidentyfikowania zdarzeń „jazda bez karty”, które w przypadku kontroli wymagają bezwzględnego udokumentowania.

Sesja ostatniej karty niezamknięta prawidłowo

Sesja karty jest zamykana w momencie wyjęcia karty z tachografu. W trakcie zamykania sesji, na kartę kierowcy są kopiowane wszystkie czynności rejestrowane w tachografie od momen-

tu włożenia karty. Zdarzają się sytuacje, w których kierowca umieszcza narzędzie uniemożliwiające zapis danych na karcie kierowcy w trakcie jej wyjmowania. W efekcie na karcie kierowcy nie są zapisywane rzeczywiste czynności.

3. Manipulacje związane z kalibracją

Duża ilość kalibracji w ciągu 2 lat

Ostrzeżenie manipulacji generowane jest w sytuacji, gdy w trakcie analizy danych odczytanych z tachografu cyfrowego zostanie wykryta duża ilość kalibracji w ciągu dwóch lat. Zwiększona ilość kalibracji może wynikać z dodatkowych operacji mających na celu rejestrację dodatkowych modyfikowanych czujników ruchu, zmiany współczynników lub innych parametrów rejestrowanych w danych technicznych tachografu i mających wpływ na jego działanie.

Podsumowując, stosowanie magnesów, wyłączników, podwójnych impulsatorów i tym podobnych urządzeń nie jest procederem nie do wykrycia. Znajdowanie przypadków użycia tych urządzeń oraz zapobieganie ich użyciu stanowi ciągły proces i jest zdecydowanie łatwiejsze dzięki nowym narzędziom do wykrywania manipulacji, które dostępne są na m.in. na polskim rynku.

Autor jest ekspertem Ogólnopolskiego Centrum Rozliczania Kierowców